Број 205. У Новом Саду, у суботу 17. септембра 1905. Година XL.

„Застава“ из ази сваки дан два пута, а недељом, свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. за четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот на четврт године 8 круна 75 пот. За остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за кола године 2 круне, на целу годину 4 круне а за стране земље годишње 6 круна.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање „Рада“ деоничарског друштва у Руми

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића,

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“

Рукописе не зраћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Позив на претплату.

1. октобра 1905. године отварамо нову претплату на четврту четврт.

„Застава“ излази два пут дневно, а стаје као и до сад на три месеца 7 круна за све оне, који желе да им се „Застава“ **дневно један пут** поштом шаље — За оне, који желе, да им се лист шаље **два пут дневно** поштом, стаје, **8 круна 75** потура

За Нови Сад стаје „Застава“, кад се два пут дневно шаље лист кући, **8 круна на три месеца**.

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке и молимо све пријатеље листа да нас у овом послу помогну.

Обраћамо нарочито пажњу на **„Заставине“ бројеве од петка, вечерњи и јутарњи број уједно**. Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д. Ти се бројеви удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје **4 круне годишње а на три месеца 1 круна**.

Најлакше се претплаћује поштанском упутницом.

По решењу управе, лист се ником **не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, септембра 1905.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ.“

Владар тумачи своје речи.

Недавно смо донели вест, која се проносио по политичким круговима, да владар неће насиља. У чему се не може да попусти, неће попустити. А ако и мађарска опозиција не попусти, онда ће он одступити.

Но владар неће да попусти само у војним питањима. И кажу сад још мање но пре. Кад је био на последњим маневрима, веле да се осведочио, како команда мора бити једна и да би команде на разним језицима учиниле у војсци забуну Владар је, веле, то хтео нарочито да нагласи.

Но дошли су некоји аустријски генерали, а нарочито бивши бан гроф Хедервари, те су предложили краљу оно писмено, које је краљ прочитао и предао вођама мађарске удружене опозиције. А тамо је било свачега

Чим су вође удружене опозиције јавиле краљу, да они не могу званично да преговарају са грофом Голуховским, јер он није држављанин Угарске, краљ је видео, да их није требао ни шиљати Голуховском те је именовао место Голуховског грофа Циракија

Слично се догодило и са краљевом изјавом, која се тиче измене поравнања између Аустрије и Угарске. То поравнање је постало после погодбе. Онда је донео угарски сабор XII. законски чланак од 1876. године, а донео је и аустријски сабор сличан закон. Угарску веже само угарски закон, Аустрију веже аустријски. Но кад би се што мењало, што се односи на заједничке послове, могла би Угарска мењати колико хоће свој закон. На то би имала права, но то би везало и Аустрију као и обратно. Морала би наступити и опет погодба пре тога, да обе државе у једном правцу учине промене. То је отприлике исто тако, као кад две државе доносе трговачке уговоре. Свака држава донесе у свом сабору закон који је веже, али тај закон не би имао смисла,, кад друга држава у свом закону не би на то пристала.

Ово је чиста ствар. Али је гроф Хедервари ту чисту ствар тако замрсио, да је испало сасвим како није. А она тачка која се односи на ђумручку самосталност Угарске, сасвим је противна закону. Чим је то краљ опазио, он је и у томм изјавио, да не тражи да буде, како није по закону.

После овога тешко је замислитти да може и даље гроф Хедервари да пише државно-правне изјаве а краљ да их усваја. Њему као да је сад одзвонило, јер он се већ толико пути силно обрукао, од кад је дошао из Хрватске и Славоније да води главну реч у Пешти и Бечу.

Краљ је, веле, због таквих погрешака своје околине још јаче нерасположен но пре и покушава последњи пут да доведе ствари бар колико толико у ред. А све јаче избија глас, да ће одступити, ако му то не испадне за руком.

Чивути социјалисте.

Будимпештански Чивути устали су противу вођа међународних социјалиста, јер су све главне вође одреда Чивути. Туже се, што су вође „међународних социјалиста“ почели да тргују својом политиком и што тиме навлаче мржњу на све Чивуте у Угарској.

Неки Мартин Шомођи, такође Чивутин, тражи да чивутска црквена општина избаци из својих редова све вође „међународних социјалиста.“ Он их у својој молбеници набраја по имену и вели, да се искључе из будимпештанске чивутске црквене општине: др. Адолф Голднер, Јакоб Велтнер, Јакоб Израјел (Кардош) Микша Гросман, Мано Бухингер и остале вође Чивути. И јесу они сви то.

Кад су наше српске социјалисте биле пре 2 године на конгресу у Будим-Пешти, удружили су се били с Мађарима и Румунима социјалистима, те хтели да бирају у управу и неке Хришћане, нарочито Србе. То су Израјели спречили ружним начином и онда су видели наши, колико је сати — Социјалисте Хришћани јатомице иступају из ове социјалистичке трговине, те стварају нову организацију. Тој су организацији на челу они, који су се пре дали вући за нос од Јакоба Израјела али сад неће више. Само у колико је она стара

ПОДЛИСТАК.

ПРОНАЛАЗАК ЈЕДНОГА СРБИНА.

„Што је света на четири стране,
Нико нема што Србин имаде...“

И ево томе доказа.

Дописом дожавне канцеларије Сједињених Држава Америчких из Вашингтона од 2. септембра по н. к. ове године број 267.822 обавештен је наш земљак, Србин, Милан Николић, да је његов изум за железнице прошао са сјајним успехом сва три државна испита и да је тиме задобио »патент прве врсте« за Сједињене Државе.

Ми честитамо нашем брату из свег срца, а тиме још више, што је горњега дана ступио у коло највећих великана, што целоме Словенству а на посе Српству служи на понос и дику. Заиста се такоме изуму мора дивити цео свет, јер ће он њиме годишње спасти хиљаде и хиљаде жртава, за чији се спас до данас није нико побринуо, а ако и јесте, није нико успео, него су на против измишљавали пушке, топове, бодеже, бомбе, торпеде и т. д и тиме су славу задобивали. Ја, пак, мислим, да ни најмање нећемо претерати, ако покрај наших Срба Н Тесле и М. Пупина упишемо и име М. Николића, који ће својим изумом на хиљаде породица и сирочади спасти жалосног црног руха и који је осигурао нас све, да с помоћу његова изума можемо рачунати на сигурну вожњу на железницама. То је нешто од непроцењиве вредности за људство, јер до сад није нико био сигуран, кад је сео у железницу, да ће жив и здрав до мете доћи и да га неће где на путу услед судара, исскакања возова или друге какве несреће задесити смрт или тежа озледа тела.

Сада је са највишег места Сједињених Држава изречен суд о изуму тога важнога средства и оценио га као изум прве врсте, што Николићу, као и свему Српству на част и понос служити може.

* * *

А сада да видимо поближе, из чечега се тај изум састоји и каква му је задаћа.

Дуж целе железничке пруге пруружаће се трећа шина, прозвата »Николићева шина сигурности«. Та шина има облик ћошкасте цеви, на горњем и доњем делу је отворенна, а цела је осам цоли дебела. По њој железничка локомотива пред собом тура за то нарочито удешена колица са два точка и на оввима витопера (федере) зраком пуњене. Ови суу витопери 36 цоли дугачки и на једном крају пет, а на другом три и по цола у промеру широки и тако удешени, да се дају 75% стиснити, а да се не распрсну. Дужина тих кола сса витоперима може се по вољи и према потреби воза удесити, па и на дужину две енглесске миље, а да не одузимају знатне снаге у брзини влака. Сваки такав витопер и колица чине једну целину, а на почетку тих колица смештене су једна у другој три зраком пуњене лопте од гуме. Од ових је у првој смештена телефонска дирка, а жица је телефона згодно проведена кроз сва колица и спојена са стројем влака тако, да ако са противне стране долази истом пругом воз, који исту таку справу пред собом тура, ударе се на тој Николићевој шини најпре ове зрачне лопте једна о другу. Возови су један од другога још на даљини од четири миље, те у том тренутку са сударом ових лопта притиснута је и једна и друга дирка, која јавља влаковођи судар, те овај с места може затворити строју пару и влак зауставити. Ако пак то не учини и влак још увек јури напред, тиме тада притискује ове зраком пуњене витопере, који му силан отпор дају, тако, да између 45 – 50 секунада воз мора стати, а путници и не опажају зашто и како је воз тако нагло стао.

Исти таки низ колица прикопча се и на крају влака и штите га од судара одостраг, чиме је дакле воз потпуно осигуран од судара. Уз то смо добили и трећу нову врсту брзојава. Знамо, да смо до сад имали брзојав са чврсто причвршћеним жицама, онда брзојав без жица, а ево сад имамо и путујући брзојав.

По више ових зраком пуњених лопта, а на првим — колицама причврсти се један пар железничких осовина са точковима, од 18 цоли промера са нарочитом врстом осовине, која носи на себи звоно тако удешено, да целим путем само од себе звони, и упозорује публику на долазак воза, а осим тога има за ноћно доба две светиљке Овај пар осовина иде, како смо рекли, две миље пред влаком и тако је згодно намештен на старим пругама, да никако са ових пасти не може, осим ако су пруге по

организација чивутска, у толико је ова друга — мађарска.

Социјалисте би требале да се боре за народносну равноправност, али то не пада на памет ни једнима, ни другима. Наши људи паметно раде, што не иду ни тамо ни тамо осим неких дечака, који ће већ доћи до искуства, кад дођу до свога „возраста“

Та ево је дошло, да се изведе главно демократско начело, које имају и социјалисте у свом програму, па шта видимо Трче за десетим, служе и овоме и ономе, али немају у својим резолуцијама оно, што им пише у програму. Једнима не допушта министар — Криштофи, другима не допушта мађарска коалиција.

Међутим кад је дошло до ствари, ми смо тражили у нашим одлукама све то, јер је и у нашем програму. То су тражиле и остале народне странке код Словака и Румуна. Није главно обећавати народу, а кад дође до чега, онда програм у трње, као социјалисте, него га треба увек и заступати Но како би иначе дошао свет до сазнања. Не пада снег да помори свет, него да свака зверка у њему покаже свој траг.

Криза.

Чакијева аудијенција

Мађарски опозициони листови виде у томе, што је Фејервари протумачио програм краљев, нешто много повољније но што се због краткоће тог програма из њега дало читати, да у Бечу помало попуштају. Као доказ томе наводе и то, што је председник горње куће, гроф Чаки, позван данас краљу на аудијенцију. Опште уверење је, да Чаки није позван за то, да стане на чело владе, а ни за то да буде посредник између краља и коалиције.

Држе, да је краљ позвао Чакија за то, да пре но што би се одлучио на што, саслуша претходно и мишљење једног правог Мађара, а не само мишљење војних кругова. Чаки, и ако је председник горњег дома, у последње време доста се повукао са политичког поља и изгледа, да у својим политичким назорима стоји прилично сам. Краљ га је нарочито позвао с тога, да чује његово мишљење о Фејерваријевом програму.

Фејервари остаје.

Док се опозиција нада, да ће се продужити преговори са коалицијом, дотле из бечких политичких кругова јављају, да ће и надаље остати министарство Фејерваријево али ће се у њему спровести неке делимичне промене.

10. октобра п. н. има да се састане угарски сабор, но биће одгођен из разлога, да су у току преговори за састав нове владе. 12 октобра п. н. дакле два дана по одгођају сабора наименована ће бити поново Фејерваријева влада са делимичном променом.

Значајан дан.

Сада у уторак одржаће се збор свију оних саборских посланика и странака, који хоће, да заједнички раде у овој борби. Као што је познато тај збор сазвао је у правни одбор удружене опозиције. Збор ће бити јаван и одржаће се у скупштинској дворани новог варошког дома.

Грађанска стража.

Будимпештанска опозициона штампа јако напада будимпештанску полицију и истиче, како ова заједно са владом стоји у потајној вези са управом међународних социјалиста, односно фракцијом око „Непсаве“ Указује на социјалистичка изазивања и изгреде и како будимпештански грађани ни у више сигурни ни за свој живот, ни за своје имање Позива с тога престоничко грађанство, да не рачуна више на заштиту државне полиције, те је с тога приморао да образује грађанску стражу. За недељу дана може будимпештанско грађанство образовати 10 пукова у сваком округу, а под вођством једног грађана — пуковника. Трошкове око грађанске страже нека сноси варош, а представништво њено нека уједно изрече закључком да неће на даље плаћати принос за државну полицију све дотле, док ова не буде савесно вршила своје законом прописане дужности.

Проглас хришћанских — социјалиста

Хришћанске — социјалисте издали су један проглас, у којем се огрђују против делања међународних социјалиста и ове жестоко нападају Тај проглас гласи:

Домољуби! Мађарски радници! Будимпештански народи! Државу су довели у револуцију. Не да нам, да остваримо своја најсветија права бечка камарила и краљево: veto. Странци се плећу у наше ствари. Сви хоће да утичу против нас, хоће да нас понизе, сломиру. Али неће победити! Удари, које су вековима управљали на нас, очеличили су нашу вољу. Ако треба пропашћемо сви до једнога, али се нећемо поклонити самовољи, царској заповести никад! Борба је отпочета. Уставна слобода и апсолутизам стоје на пропришту Улице је већ оцрвенила крв невиних, која тражи освете на мучким убицама У борби тој суделоваћемо и ми.

Подићемо бранич за уставну слободу. У слободној држави хоћемо да будемо слободни грађани. Свако је право лаж у подјармљеној држави којом управља царска власт; у такој држави је и опће бирачко право — варање, завођење, глупа обмана. Већ варају, већ заводе тиме. Вође заведене наше радничке браће, трутови вредних пролетара продали су себе и њих за ту кост. Постали су јадне слуге владине, пси Беча, што гости глођу. Нака их је срам, њих издајнике народне ствари! Постали су протуве без домовине, што заставе деру. Пљачкају излоге, ножевима нападају на невине, убијају ђаке. И ове пустахије захтевају права у име мађарског народа?! Не! Они нису мађарски радници! Они су ђубре улично! Не права, ланац њима као бесним псима. Поштени мађарски радник не може заједно са уличним бећарима. Даље од њих! Тамо су убице, лопови. Ми хоћеме права само у уставној држави. Зато се огрђујемо против намећања апсолутизма и његових слугу, Фејерваријеве владе и међународних социјалиста. Доле са Криштофијевим слугама! Живео устав! Живела удружена опозиција! Нека буде слободно законодавство, да може дати права радништву.

Хришћанске социјалисте.

Свеучилишни ђаци и социјалисте.

Јуче се било искупило око хиљаду свеучилишних грађана и саветовали су се на који начин да се бране од социјалистичких нападаја. Уједно су решили, да туже социјалистички лист због увреде части и дражења на убијство и побуну.

Уједно да туже и управни одбор социјалистички. Изабран је ужи одбор, који ће тачно испитати, ко је приредио овај покољ великошколаца и ко је у њему суделовао.

Ректори и ђаци.

Ректори свеучилишта и технике издали су проглас на ђаке. Очински и пријатељски опомињу их, да се клоне јавних политичких изјава и указују, како су одономад у вече на престоничким улицама ваше великошколаца тешко рањени. Истиче уједно, како су сматрали за своју дужност, да умоле државну полицију, да

кидане. За тај случај је нарочита полуга удешена, која четири цола над шинама стоји и чим који точак ма услед чега са шина спадне, рецимо да је пруга разваљена или што тврдога као дрво, камен, одрон брега и слично на прузи лежи, та полуга има три телефонске дирке и ма која од њих ако запне у то тврдо тело, одмах јавља влаковођи, да возу некакова опасност прети. Тиме се долазак воза дуж целе пруге јавља и немогуће му је налетити на разорени железнички пут или предмет, који би га са шина бацио и тиме несрећу проузроковао.

Али с овим није још сва задаћа тог чудноватог пара осовина свршена. Она има још једну велику дужност а то је штитити воз да не налети на разваљени мост и да се не сурва у провалију, а ево како: Рекли смо, да се дуж целе пруге полаже још једна шина нарочитога облика, но пред, преко и иза моста добија та шина појачање јаким удубинама 6|4 цола, а рекли смо и то, да се одмах повише зраком пуњених лопти стоји та осовина у свези са звоном и сигналним лампама. Иза ових лопти према возу сместе се једна опет 36 цоли дугачка колица на четири точка, која носе једну врсту браве са 12 врло јаких језика. Ови су језици спојени врло осетљивим витоперима, а отвори, односно запори њихови везани су за тај пар осовина гвозденом жицом сад ако тај први пар осовина налети на разваљен мост, и падне са пруге у дубину, повуче ова жица отворе језика и витопери их истерају на поље, те запну у горе речене удубине шине и у том тренутку брзојави дирка влаковођи да је мост порушен. Ова брава не да више напред и тако локомотива има опет силан отпор да свлада стискајући ове зраком напуњене витопере и мора стати пре него што налети на опасно место.

Да пак воз не може са шина искочити, удесио је Николић једну врсту равнотежне срчанице (Balansirstange) са копчом. Ова срчаница и копча причврсти се згодно на сваку осовину железничких кола. Срчаница има четири мала точка, који се у горњему делу Николићеве шине крећу и држе вазда оба жељезничка точка у толикој равнотежи, да ни један од њих ни на највећем савијутку са шине пасти не може. Са копчом пак везан је цео воз за земљу тако, да никако не може искочити са шина и тиме нанети несрећу.

Напред описана колица и витопери сами се собом мажу на станицама а с помоћу за то нарочито удешених витопера и појачања горњега дела нове шине. Свака такова колица имају у себи одређену количину зејтина, а доњи је део тих колица снабдевен једним малим ваљком. На сваком раскршћу постављено је опет једно звоно за јављање, да опомиње оне, што пролазе на долазак воза. Када тај ваљак на ручицу звона налети притисне ову доле, одигне се ударац звона и чим је ваљак највишу тачку ручице превалио падне ударац на звоно и тако се понавља непрестано, док сва колица — раскршће не пређу.

Да споменемо још један особито важан део тог изума, а то је справа причвршћења на предњи део локомотиве, која има штитити особу, да је воз не може прегазити, па управо ни онда, ако би ко хотимично хтео, да га воз прегази. Та цела справа удешена је у облику корпе, чије су три стране ограђене мрежом од жице, а њезин под је од унакрст плетеног канапа ради потребне еластичности. На крају корпе смештене су као неке руке, које особу прихвате, од земље подигну и лепо полагано у корпу спусте, а ова се одмах затвори тако, да дотична особа не може из ње на поље, док ју влаковођа не пусти. Цела корпа је 7 стопа дугачка и за једну стопу са обе стране шира од ширине данашњих старих шина.

Што је најинтересантније код овог толико важног изума, Николић је знао ствар тако вешто удесити, да готово никакове битне преиначе нема у данашњем жељезничком саставу. Једина и мала преинача има се предузети код места где се мењају шине.

Трошак на једну енглеску миљу (1605 м.) да се овај изум уведе износи по предрачуну проналазача и америчанској цени гвожђа и челика око 2800 – 3000 долара, што је врло незнатно, кад погледамо званичну штатистику Сједињених Држава, где је год. 1904. 12.000 особа усљед жељезничких несрећа животом платило, а штета нанешена те године жељезничким друштвима и оштете осакаћеним и потученим износила је три милиона и осам стотина хиљада долара.

Ето то је укратко слика целог тог важног проналаска, за који се интересује цео свет и којим ће Николић стећи неумрло име на славу српскога народа.

Питсбург. Д. М.

Седми Конгрес Српских Земљоделничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Тонуском, изрекао је једнодушно ово:
СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство. (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине ... читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба

што више пази на личну безбедност и живот ђака. Оно, што се догодило сведочи, да могу бити изложени дивљем нападу и они ђаци који не учествују у политичким изјавама. О оне остале и да не спомињу. Позвали су полицију, да нарочито пази и заштити просторије, у којима се ђаци скупљају.

Забрањено продавање „Непсаве“.

Будимпештански градски начелник забранио је, односно одузео је право, да се по будимпештанским улицама продаје социјалистички лист „Непсава“. У разлозима се наводи, како тај лист својим необузданим дражењем и подстицањем развија такову општу опасност, која се противи давно изданој, али још у снази министарској наредби, која уређује распродавање штампаних састава по улицама, односно истиче какви се штампани списи не смеју по улицама продавати.

Политички преглед.

Конгрес земства у Русији. Из Москве јављају, да је закључен конгрес земства, а његов изабрани главни одбор имаће седиште у Петрограду. Конгрес је усвојио предлог, у којем се наглашава потреба реформе народног образовања, даље уважење државног осигуравања радника, уређење закупних одношаја и подела земље међу сељацима.

Важна је још одлука конгреса, да се даде автономија „пољској царевини“, која би се успоставила у крајевима, где живе Пољаци. Пољска царевина имала би и свој засебан устав.

Норвешка. Десет чланова народне скупштине поднело је предлог, да се око половине новембра сазове народна скупштина, која ће одредити државни облик Норвешке. Ако се овај предлог не усвоји, онда ће се о државном облику Норвешке решити тек после избора у 1906. години. Већина народа је за републику, а држи се да се ни у иноземству неће правити велике сметње остварењу ове народне воље.

Вести из места и са стране.

Српско занатлијско певачко друштво „Невен,“

ће сутра у недељу 18. септембра певати у Алмашкој цркви.

Одуживање „Просветиних“ штипендиста.

„Српска Реч“ пише: „Скоро сваке године се обнавља на скупштинама „Просвете“ предлог, који је био и на овогодишњој скупштини: да би требало обвезати „Просветине“ штипендисте и оне, који су примили припомоћи, да врате примљену потпору, кад постану своји људи. До сада овај предлог није могао да добије већине. Али држимо да ће се најзад ипак примити, јер је и право не само да се врати народу опо што се од њега добије, већ да му се и више одужи, нарочито вредним заузимањем за народне ствари и користи. Враћање и примљене припомоћи не мислимо да би се требало зајамчити неком обвезницом, коју би дотични потписали, јер така обвезница не би имала ни вредности, пошто потпоре „Просветине“ добијају малолетна лица, а могло би некоме и врло тешко пасти у прво време отпочињања самосталног живота, ако би одмах морао исплатити сву примљену суму, која би у неким случајевима могла прећи и 2—3000 круна. Зато држимо да би довољно било, ако би сваки, који је нешто примио од „Просвете“, потписао неку изјаву, у којој се поштеном речју обвезује, да ће, кад стане на своје ноге, по могућству вратити примљену суму и уједно да ће и сам ступити у ред „Просветиних“ чланова и свагда и свугде настојати да набави „Просвети што више чланова и купити при свима згодним приликама прилоге за „Просвету“. — Ова за малолетства издана изјава, истина, не би се могла присилним мерама остваривати, али би задана поштена реч вазда опомињала и зрела човека, да има да се одужи „Просвети“ колико му год прилике допуштају. Ово би тим потребније било, што и сада има свршених људи, који су уживали помоћ „Просвете“, пак да се ни толико не сећају, да би сматрали за дужност, да постану чланови истога друштва, На идућој главној скупштини свакако треба нешто учинити у овом правцу.

Јесење холује.

Ових дана је у Пешти ноћу око 10 сати велика холуја била. Падао је и лед. Нарочито је по брдима јака бура била. У шомођској и барањској županији је јака олуја била. Поред Барча на пусти Нађерде ударио је гром и запалио грофа Имре Сеченијa магазин за сушење дувана. Изгорео је сав дуван што је у магазину био. Из Иглоа јављају да је и тамо била велика холуја. У Олцноу је гром шест пута ударио и више кућа запалио. Из Кањиже јављају, да је тамо ужасна холуја била, која је 25 минута трајала. Падао је град, крупан као кокошија јаја. Ни један провор није остао цео Вихор је на многим кућама свалио кров и почупао из корена најјача дрва. Варош изгледа као да је изгорела. Штета износи преко 100 хиљада круна. Јадва ако је која кућа остала неповређена И у виноградима је велика штета.

Опасност у Суецком Каналу.

У своје време смо јавили, како се енглеска товарна лађа „Чатам“ запалила и да су је морали потопити, пошто се на истој налазило више врста експлозивне материје, а међу истима и деведесет и четири тоне динамита. Лађа „Чатам“ је из волуришког (у Лондону) краљевског арсенала кренула и пошла је за Јапан. Сад јављају из Порт-Саида, да ће потонулу лађу распрснути. О томе не може ни речи бити, да је из воде подигну, јер се истопљени динамит по свој лађи изнутра разишао, те је са покушајем да је издигну помоћу подводних лађа бојати се да и најмањи ударац или потрес распрсне лађу. Само што су последице експлозије недогледне. Покушали су да распрсну један сандук са 23 килограма динамита, па је исти 17 стопа у дубини и 25 стопа у ширини јаму у земљи начинио. Шта ће тек учинити 91 хиљада и 500 килограма динамита? Стручњаци држе, да ће се на 12 километара потресни таласи осетити, па се бојати, да ће се и водоводне цеви уништити. С тога разлога ће се по свој прилици забранити пренос експлозивних материја суецким каналом. — Лађе, које носе пушчани прах и динамит, мораће онда у будуће обићи Африку. — Рајтерова агентура међутим јавља као најновију вест из Порт-Саида, да је лађу „Чатам“ неки талијански гњурач по имену „Питориско распрснуо. Водоводне цеви нису покварене. Издробљену парчад ће кроз који дан отклонити из канала.

Шивећа машина за јапанску царицу.

Једна њујоршка творница машина, како „Тајмс“ јавља, дивну шивећу машину је направила за јапанску царицу. Машину је наручио Русвелт,, председник Сједињених Држава, да се одужи на пријатан дочек његове ћерке у Јапану. Јапанска је царица у разговору са Русвелтовом ћерком изразила се, како би желела имати американску машину за шав. Ћерка Русвелтова је одмах оцу јавила царичину жељу. На машини ће сваки саставни део, који не мора бити од челика од злата бити скован. Дрвени састав ће од махагони дрвета бити. На машини и је јапански и американски грб. Машину ће председников изасланик однети у Јапан.

Нова невоља у Калабрији.

Недавно је био страшан земљотрес у Калабрији, при којем су многи погинули, а осим тога су неких сто хиљада људи остали без крова. Власти су за први мах почеле подизати дрвене кућице,, само по оних 40 општина, које су са свим пропале. По осталима морало се становништво склонити по оним развалинама, што су остале, па чак и по свињцима, где су заједно са животињама. За оних пак 440 општина требало је подићи бар 6 хиљада и 250 дрвених кућица, да се становништво како тако склони. За две недеље ове од земљотреса војници и државни мерници саградили су неких 950 кућица. И сада долази на становништво Калабрије нова несрећа Јесењи пљусак и бура отпочели су већ пре четир дана и непрекидно трају. Оне многе хиљаде сиротиње пропадају под ударима муња, пљуском, а уз то их тамане маларија, тифус и инфлуенца. Богатији напуштају Калабрију и беже из те проклете покрајине, а сиротиња редом умире под прокислим својим покривачима. Па не пролазе боље ни они, који су се дочепали оних дрвених кућица, кроз чије дуварове свира ветрина. Те су куће са непажње посграђене по дољама и многе су већ у води од једног и по метра. Ако пљусак ускоро не стане, сав ће крај потпуно опустети и претворити се у гробље.

Будућност Индијанаца.

О будућности средње америчких индијанских племена изразио се Карл Сапер у Архиву за биологију друштва и раса за год. 1905. „Глобус“ пише о томе: Мала прашумска племена у прокос сразмерно велике политичке и културне самосталности а услед неповољних здравствених и животних прилика иду на сусрет своме истребљењу. Њихова удаљена места пребивања још их за сада штите од мешавине са белима и мелезима, али како трговина и промет све више јачају то ће се најзад они изгубити у маси осталог становништва што је око њих. Нарочито расте број мелеза док су малобројна индијанска племена насељена у средини шпанске насеобине изгубили сасвим језик и културу.

На против показаће знатан отпор оне компактне масе Индијанаца у Гватемали и Јужној Мексици, пошто им је и прираштај људства знатан, а поред тога имају и економске независности у крајевима где су Индијанци власници великих пољских добара. Тамо би за најкраће време број Индијанаца још више порастао али при продирању шпанског језика и европске културе наступа и овде постепено мешање са околним европским мелезима те ће тако истина можда тек после столећа — пропаст чисте индијанске расе бити запечаћена. Ту ће пропасти индијански језик још за мало али индијански културни елементи за увек преживети.

Брзојави „Застави“.

Стигли 17. септембра.

Криза.

Будимпешта. Социјалисте су закључиле, да изведу на улице све раднике сад у уторак, кад грађанство буде приредило бакљаду вођама коалиције. Социјалисте се уједно спремају, да тога дана, кад се буду опозициони посланици састали на конференцији, оду у вацку улицу и своје заступнике изашљу на галерије у дворану, где ће та конференција бити.

Беч. Гроф Албин Чаки, председник горњег дома примљен у 11 сати пре подне у аудијенцију од краља.

Несрећа на железници.

Кезди-Вашархељ. На железничкој прузи друштва за сикуљску дрвенаријску индустрију сударила се код Халомтетева локомотива са колима, која су носила раднике. Од 12 радника погинула је једна жена, а 5 радника су тешко озлеђена.

Колера.

Петроград. У западним покрајинама Русије установљено је до сада 27 случајева колере У 25 случајева болесници су поумирали.

Цариградоки атентат.

Цариград Компромитован је и домар код аустро-угарске болнице, родом Јермен, да је учествовао при атентату. На тавану болничком нашли су један кошар са праскавом материјом и оруђе за прављење бомби. Домара су затворили.

Конгрес земства.

Москва Финци су изјавили, да неће да учествују у саветовању конгреса земства, јер сматрају своју државу за независну.

Угрон осуђен.

Сикулски Удвархељ. Суд је изрекао, да је Гаврило Угрон крив, што је новчани завод дошао до тога, да обустави плаћања Угрон је осуђен на новчану казну од 3 хиљаде круна, а у случају, да не може да плати на 5 месеци затвора.

Јавна благодарност.

О велико-госпојинској забави чаковачке српске црквене певачке задруге добровољног прилога дадоше следеће госпође и господа:

По 4 К. барон Владимир Рајачић; по 3 К 60 п. Јефта Пантић; по 2 К 40 п. Анка Теодоровић, Самош; по 2 К Б. Коритић и Рихард Тикал; по 1 К 20 п. Милош Милошев, парох и Ника Диминеску; по 1 К Ника Јовановић; по 80 пот. Ђока Петровић. Нина Мила и Милан Поповић; по 40 пот. Пера Живановић, М. Војновић, Ника Живановић, Н. Мунћан, Н. Н. и А. Франкл; по 20 пот. Коста Јања и Анча Цукић.

На овим прилозима у име певачке задруге изричемо највећу благодарност.

У Чакову, 10. (23.) септембра 1905.

Радивој Петровић с. р. учит. перовођа и коровођа. **Ваја Недељковић** с. р. председник.

ТРЕБАМ ЈЕДНОГ

ПОМОЋНИКА

који је бар 2 до 3 године у бољој деликатеса радњи у већим градовима сервирао, првенство имају они, који су и дуже времена били у једној радњи. Ступање по споразуму самном. Морају бити српском, немачком и мађарском језику вични.

Ника Ненадовић,
у Митровици.

1030 3—3

Јавна захвалност.

Поводом жалосног и тешког удара, који ме постиже смрћу моје миле и нигда незаборављене Драге, сматрам за своју преку дужност изјавити срдачну захвалност: Управном Одбору за српско народно позориште у Новом Саду, који је изаслао уваженог г. А. Варађанина да мојој милој покојници у светом храму искаже последње признање и последње збогом и који је на одар покојнице положио венац. Вуковарском певачком друштву „Јавор", које је појало на опелу. Вуковарском местн. позориш. одбору, Вуковарској женској задрузи, Управи хрватског земаљског казалишта у Загребу, Управи и дружини срп. нар. позоришта, који положише венце на одар моје драге покојнице. Г-ђи Ани Димитријевићки, из Н. Сада, Породици Васе Лукића из Вуковара, Димитрију Вељковићу из Вуковара, који окитише венцима моју милу Драгу. Румској занатл. задрузи, која је присуствовала погребу и изказала ми своје саучешће. Другу Андри Лукићу, који се над гробом опростио у име другова и другарица с мојом милом Драгом. Свештенству и целом грађанству, које је с највећим пијететом покојницу до гроба пратило. Управном Одбору за срп. нар. позориште, Управи срп. нар. позор. дружине и Браћи М. Поповић, који издаше посмртнице.

Нека је хвала свима јавним гласилима, који се својим чланцима сетише моје миле Драге и тиме доказаше љубав и признање према покојници.

Исто тако нека је срдачна хвала и осталим пријатељима и поштоватељима миле ми покојнице који ми своје саучешће брзојавним и писменим путем изјавише, те ми тугу у неколико ублажише.

Димитрије Ружић,
почасни управитељ и члан срп. нар. позор. дружине.

Љубитељима Какао и чоколаде особито се препоручује:

Јована Хоффа

Кандол-Какао

не садржи у себи много масних састојака, за то се брзо и лако вари, никад не проузрокује затвор а — са својег финог и доброг укуса још је и ванредно јефтин.

Прави је само са именом:
ЈОВАН ХОФФ
а заштитна марка »лав«.

Омоти по 1/4 кгр. 90 филера
» » 1/8 » 50 »
Свуда се добија.

1046 1—20

За моју
мануфактурну и мешовите робе радњу
потребујем млађег помоћника
и једног шегрта.

Ступање одмах.

Александар Зарић,
Српски Чанад.

1045 2—2

ОДЛИЧНИ „ANGYAL" ПРЕПАРАТИ.

„ANGYAL"-вода од костобоље (једна флаша, сигуран успех) цена 2 К.

„ANGYAL"-маст против екцема и болести коже, једна тегла košta 3 К 1044 1—26

„ANGYAL"-средство за сврвнуте руке или ноге, једна флашица 2 К.

„ANGYAL"-средство против жуљева флашица 1 К 20 фил.

Велики број захвалних писама. Главно стовариште за Аустро-Угарску код:

„Angyal gyógyszertár Hatvan."

Разашиље се сваки дан.

---

18. септембра (1. октобра по новом) ове године, отварам своју

адвокатску канцеларију

овде у Новом Саду у дунавској улици бр. 36. у кући г. Арсе Пајевића књижара.

У Новом Саду 12. (25.) септ. 1905.

Др. Милош Бокшан
адвокат.

1026 3—3

НАЈЛЕПШЕ
ВУНЕНЕ ДОЛЊЕ СУКЊЕ
ЗА ГОСПОЂЕ

загасите боје са окрајком у бојама, 1 поштанска пошиљка са пола туцета 4 форинта; загасите кариране пола туцета 4.50 фор.; врло модерне сукње на пруге пола туцета 4·50—4·75 фор. шаље поштом наплаћено

ЈАКОВ БРАДИ 970 3—3
ИНГРОВИЦ (Моравска).

Наруџбина, по туцета увериће сваког о јефтиноћи, да ће и даље наручивати.

ИЗДАВАЊЕ
ГОСТИОНИЦЕ
ПОД ЗАКУП.

Властелинска гостионица на Дунаву у Каменици издаје се на једну или више година под закуп.

Расправа тога ради одржаће се 3. (16.) октобра о. г. у властелинској писарници.

Управа властелинства
грофа Карачоњија.

1047 1 3

В. БЕЧКЕРЕК НОВИ САД

Г. г. учитељи
и
г-ђице учитељице!

којима смо послали наш списак књига, молимо Вас, да потребе Ваше и Ваше школе, у

школским књигама,
упутствима,
училима
писаћем прибору

подмире код нас.

Већ и из самог списка могао се свако уверити, да ми водимо рачуна о нашем учитељству више него који други из наше струке, па и право је да и наше учитељство води о нама рачуна више него о икоме другом.

Велики рабат, брза и солидна послуга, а нарочито ТАЧНО извршење сваке поруке је оно чиме мислимо наше учитељство да за нас задобијемо. 846 10—12

Књижара
Станковић и Марковић.
Нови Сад. В. Бечкерек.

БРАЋА РАБШТЕРН
НОВИ САД 146 50
ПЕЦИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ
Фабрика шестоструке сирћетне есенције.

Част нам је известити поштовану публику, да смо у Новом Саду у футошкој улици број 2. отворили

главно стовариште (депо)
нашег пива

и да сад наше поштоване муштерије из Новог Сада и околине можемо дневно са нашим изврсним **„градским пивом"**, како у бурадима, тако и у оригинално напуњеним боцама, уз најјефтинију цену, у свако доба послужити.

Овим вас учтиво позивамо, да вашу потребу пива, од сад код нас набављате.

С поштовањем
Петроварадинска пивара.

217 45—50

На темишварској и вршачкој земаљској изложби (јубиларној) дипломом првог степена одликован.

Цикмунд и Друг
У НОВОМ САДУ
казанџијска улица бр. 19. у сопственој кући
ПРВА НОВОСАДСКА ФАБРИКА
пољопривредних машина
и ливница гвожђа и метала

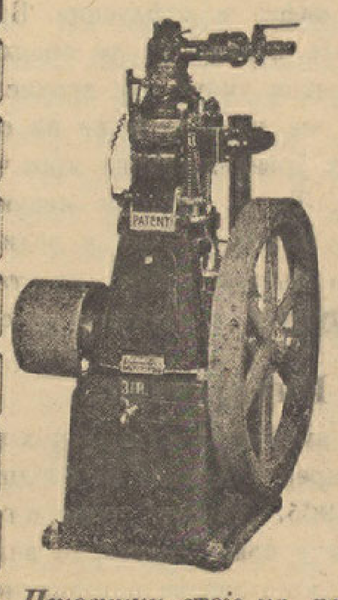

препоручује своје сопствене производе машина, особито специјалисте у сејалицама **Columbus-Drill,** патентирани сопствени производ за равнице, доловите и брдовите пределе, најновије системе по сопственој конструкцији, за коју потпуну гаранцију примају. Намештање и удешавање млинова по новој системи, као и све у ову струку спадајуће оправке извршују се најтачније.

Сопствени производ
бензин-мотора
који су потпуно усавршени и без опасности.

Ценовници стоје на расположењу и отправљамо исте бесплатно. 1123 72—100

Мануфактурна трговина
Д. Јеврића
у Даљу
потребује помоћника;
првенство имају они, који могу одма ступити. Плата од 40 до 50 К месечно и обскрба. 1039 2—2

Ad C. O. $\frac{6197.}{1698.}$ ex 1905.

Стечај.

У стипендијској задужбини **Петра Војновића, Милице Војновића рођ. Максимовићеве и Ракиле Војновића рођ. Ђорђевићеве** има се попунити једно питомачко место са стипендијом од 600 круна годишњих за једног младића из Сремских Карловаца с тим, да у оскудици оваквих молитеља може питомачко место задобити сиромашан младић српског народа, који има нижеозначену квалификацију у наукама, владању и т. д.

Молитељи ваља да докажу исправама т. ј. крсним листом, лечничком сведоџбом и школском сведоџбом, да су Срби источно-православне вере здрави (нарочито каламљени), доброг моралног владања и да имају бар добар успех у наукама, а осим тога имају још молби приложити сведоџбу сиромаштва.

Изабрани ће питомац добити декрет, у којем ће бити питомачке дужности, које су везане са правом на уживање ове стипендије.

Молбенице ваља поднети српском православном народном црквеном саборском одбору у Карловцима најдаље **до 2. (15). октобра 1905.** с тим, да у молбеници ваља казати, камо да се достави, одлука саборског одбора после седнице му, а свршени матуранти још и то, којој ће се струци одати.

Из седнице српског православног народно-црквеног саборског одбора, држане у Карловцима дне 3. (16) септембра 1905. године.

Председништво
српског православног народно-црквеног саборског одбора.

1018 2—2

С. О. 6074./1591. ex 1905.

Стечај.

Овим се расписује стечај ради попуњења једног питомачког места у стипендијској закладе Гавре Адамовића са стипендијом од годишњих 600 круна за ученике средњих школа и свеучилишних наука.

Стипендију ову могу добити сиромашни ученици српске народности и православне вере, који су доброг владања, марљиви и који се добро уче; ну сродници оснивачеви имају првенство.

Питомци ове закладе слушају своје науке у отачаственим заводима у Угарској и Хрватској и Славонији; ну могу их уз благовремено получену дозволу од високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе слушати и у иноземству.

Рок за поднашање молбеница саборском одбору траје до 2. (15.) октобра 1905. а треба уз молбу привити крсни лист, школску сведоџбу, лечничку сведоџбу и сведоџбу о сиромаштву. Осим тога у молбеници ваља споменути, коме да се достави одлука саборског одбора после седнице му, а матуранти још и то, којој ће се струци одати.

Из седнице срп прав. нар. црквен. саборског одбора, држане у Карловцима 3. (16) септембра 1905. год

Председништво
1009 2—2 срп. прав. нар. црквен. саборског одбора.

II. Н.

Част ми је поштованом грађанству из места и са стране до повољног знања ставити, да сам на овдашњој пијаци у кући г. Е Дајча преко од католичке цркве отворио

нову конфекциону радњу,

која ће увек бити богато снабдевена како са женским тако и са мушким и дечјим хаљинама, увек ћу имати на стоваришту у великом избору мушког веша, краватни, шешира и ципела, како за одрасле тако и за децу, а тако исто и за осталу у ову струку спадајућу робу.

Као вишегодишњи члан фирме Стеве Ј. Капамације у Земуну у стању сам са најпри познатијим фирмама у свезу ступити, а довољна средства стављају ме у тај пријатан положај, да сваку поштовану муштерију могу не само по најновијој фазони, него и по врло солидној цени услужити, о чему ће се свака поштована муштерија најбоље сама уверити.

Молећи за што многобројнију посету јесам

У Руми, јула 1905. године.

С одличним поштовањем

819 11—20 **Ј. К. Дожудић.**

ЂОРЂЕ НОТА

НОВИ САД,

КРОЈАЧ МУШКОГ ОДЕЛА

одликован на берлинској академији диплом признања

јавља п. н грађанству, да му је при спело богато стовариште н вих је сењих и зимских француских и енглеских штофова.

ТАЧНА ИЗРАДА. СОЛИДНЕ ЦЕНЕ.

995 3-5

КУЋА

У већем месту ст. пазовачког котара, у непосредној близини школе, цркве, општине и т. д., која садржи: 5 соба, предсобље, кухињу; — посебну кућу у дворишту са собом, кухињом, шпајзом, великом шупом, шталом и т. д, дивну башту за цвеће и воће те посебну башту за поврће и воће. Место је врло здраво, уређено, железничка станица, калдрма. Продаје се из слободне руке по врло умерену цену. За власника упитати код управе овога листа под **„Кућа“.** 1029 2—3

ПРОДАЈА РАДЊЕ

Моју **шпецерајску радњу са трафиком** продајем, због одласка из слободне руке. Радња је на лепом месту у жељезничкој улици у **Мартинци** (Срему). Ко жели купити, нека се обрати на

Андрију Давидовића

1031 2—2 у Мартинци.

ДЕЛОВОЂУ

тражи

II. ПОТРОШАЧКА ЗАДРУГА

у ЧУРУГУ.

Плата је фикс 50 круна месечно. Ступање за 14 дана.

За управу:

Миша Вајдић

1035 2—3 председник.

ПРОДАЈЕ СЕ КУЋА

Са правом точења пића

Кућа је на лепом месту, близу жељезнице, у кући је српска читаоница. Радња добро иде и узрок је продаје, фамилијарне околности. Просторије има доста, укупно осам соба и велика сала, веранда са кугланом, подрум и леденица и штала. Цена је кућна са целим инвентаром заједно

9000 круна

од које своте дотични купац морао би 3000 круна у готовом положити, остало је амортизација уз $5^1/_2$ % камате. Упитати код подписаног.

Уроша Михаиловића

988 3—5 **у Старом Бечеју** (O. Becse.)

РЕЧНИК

мађарско-српски

и

српско-мађарски.

Како смо до сад исплатили огромне трошкове око издавања ове велике књиге, спуштамо јој цену са

50%

те излазећи на сусрет свакоме, коме ова књига треба, јављамо да они, који се **непосредно нама обрате**, добивају ма који део „Речника“ **за К 4.—** (пређе К 8·—) а оба заједно **за К 7·—** (пређе К 16.—)

НО И САД, месеца августа 1905.

Др. Ђорђе Дера,

904 4—8 **Благоје Бранчић**

професори српске велике гимназије

ИНЖИЊЕРСКИ БИРО 494 5—7

БРАЋЕ МАТИЋА

дипл. инжењера у

ПАНЧЕВУ

прима грађевинске и инжињерске послове.

ТРАЖИМ

за 1. октобар два Србина

адвокатска кандидата,

једног старијег са потпуном праксом и једног почетника.

Плата је старијем 120 круна, а млађем 100 круна и уобичајене дијурне при ексмисијама.

Првенство имају они, који знају немачки и романски.

Др Ника Ђурић

1022 2—3 адвокат у Вршцу.

ИМАЊЕ НА ПРОДАЈУ

Моју земљу звану

КИРИЛОВАЦ

код вароши Смедерева на Дунаву продајем из слободне руке површина имања је

400.000 □ мет.

од којих 350000 □ мет. долазе на оранicу I вог реда, а остало су ливада двориште са омањом кућом и шталом; велика башта са разноврсним благородним воћем и шљиваром. На имању постоје две воде изворска и бунарска. Имање је врло погодно за економију и виноградарство, лежи на два колска пута а има и терета код Управе Фондова око 15.000 динара. За цену обратити се: **Стевану Марковићу вишем чиновнику Народне Банке Београд.**

Спасенија Ноје Марковића

987 3—6 **у дова.**

КОМИСИОНАРСКА

И УВОЗНА РАДЊА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА

АЛЕКСАНДРА ПАВЛОВИЋА

У БЕЧУ

IV. Флеишмангасе број 7.

Препоручује се свима извозницима, који су вољни ово године своје наравне производе, као воће, поврће живад, јаја, маслац итд. на светско тржиште продати, нека се на моју тврtку обратити изволе.

Купујем сваку количину и примам такође разне производе у комисион на продају.

Особито се препоручујем свим трговцима, који се баве продајом и извозом јаја и маслаца, плаћам увек највишу цену.

Сандуке и оструживу (Holzwoll) за јаја дајем ја сваком који жели шиљати. 279 22—

АМЕРИКА

Из Хавра полази сваке суботе.

Француска пруга.

Добро и брзо отпремање. — Исврсна опскрба са вином и ликером. — Путне карте за све штације американских жељезница.

Ближа извешћа даје бадава и франко

Französische Linie

Wien, IV., Weyringergasse 8.

999 4—13

ИЗВОЛИТЕ ЧИТАТИ!

Знамените глумице

Klara Küry и Emma Komlóssy

редовно употребљавају

у француској држави отшиљавање:

JANOVITZ бисер-крем цена 1 К
JANOVITZ бисер-сапун цена 80 фил.
JANOVITZ бисер-пудер у белој, роза и жутој боји кутија 1 К.
JANOVITZ бисер-вода за лице цена 2 К 50 ф.
JANOVITZ бисер-вода за неговање руке 70 ф.
JANOVITZ бисер-вода за уста (крепи зубно месо уста и зубе цена 1 К 60. ф.

За неговање лица и руке. Велики број захвалних писама. Успех сигуран.

Ови препарати могу се добити само у

„Angyal gyógyszertár, Hatvan“.

1044 1—26 Разашиљање сваки дан тајно!

Новина! **Новина!**

ОГРОМНА УШТЕДА!

Свака домаћица употребљује стално чим опроба једаред

„ПАЦИФИК“

препарат брашна сушених јаја.

Тај препарат употребом кокошијих јаја произвађају

БРАЋА ШТРОБЕНЦ (Gebrüder Strobentz)

ФАБРИЧКО ДЕОНИЧКО ДРУШТВО

Budapest XI. Bez., Üllöi-ut 89.

„ПАЦИФИК“ брашно од јајета служи као изванредно средство за справљање печеног и куваног теста, као и за слатке колаче и сладолед. Замењује подпуно при печењу и кувању жуманце и никад се не квари те се према томе у сваком домаћинству може у довољној количини одржати.

Налази се у промету у сваком паковању.

Картон од 100 грама . . . . . Цена 2 К 40 пот. (замењује 160 жуманцета).
Картон од 50 грама . . . . . Цена 1 К 20 пот. (замењује 80 жуманцета).
Картон од 25 грама . . . . . Цена — К 60 пот. (замењује 40 жуманцета).
Омот од 4 грама . . . . . Цена — К 10 пот. (замењује 6 жуманцета).

Добити се може у свима трговинама са животним намирницама.

1012 2—10

Преса за воћа и грожђе,

које раде са сталним и двоструким притиском и односном регулацијом **„Herkules“** за ручну употребу а са највећом израдом.

ХИДРАУЛИЧКЕ ПРЕСЕ

за врло велики притисак и груби рад.

Машине за жрњање воћа и грожђа

Справа за крунење грожђа (Abbeermaaschienen). Потпуно уређене за цеђења шире, које су покретне или непокретне.

Справе за цеђење сокова од воћа ступе за цеђење јагода.

Справе за сушење воћа и вељa, машине, које љуште и секу воће најновије патентиране, које саме раде и који се преносу и гвоје.

Штрцаљке (Syphonia) за винограде, дрва и за уништење горушице

ПЛУГОВИ ЗА ВИНОГРАДЕ

НАЈБОЉЕ МАШИНЕ СЕЈАЧИЦЕ

„AGRICOLA“ (Schubrad-System) за сваковрсно семење, без да се мењају точкови за брдо и доољу. Најлакше се креће, врло дуго трају; најјефтинија цена.

Машина за кошење, грабље за сено, пресе за сено и сламу за ручну употребу, машина за крунење кукуруза, машине за вршење, гепел, справе за чишћење, тријери, плугови, ваљци, бране, сечке итд.

Израђујемо и продајемо под гаранцијом као шпецијалитете најновије конструкције.

PH. MAYFARTH & Co

563 11—12 **WIEN, II./1 Taborstrasse Nro 71.**

Фабрика пољопривредних машина, ливница гвожђа и радионица за плугове. — Одликовање са преко 500, златних, сребрних медаља итд. Опширни и илустровани каталози бадава и франко. Тражимо заступнике и препродавце.

АКО немате апетита, патите од болова у стомаку, рђавог варења, главобоље узмите једну кашику

РАДИЦ-ЕВА ЕЛИКСИРА ЗА СТОМАК.

Средство сигурна и бржа успеха за све болести стомака и њихове последице. У свом сопственом и ваше породице интересу препоручујемо вам једну боцу **Радицева еликсира за стомак** Довољна је једна кашика да утиша и највеће и најтеже б лести и да их спречи. **Ненадмашиво средство за ојачавање и освежавање,** с тога га употребљавају и они, који су се преварили употребом другог средства. Цена је мала: једна боца košta само 1 кр., велика боца 2 круне а може се поручити дописником или новчаном упутнуцом код јединог произвођача

Апотекара Ј. Радица

Будимпешта, IV. Fővámtér 6.

Главна стоваришта у Будимпешти: **Ј. Терек,** апотекар, király utcza 12. и у апотеци код „Државног палатина", Váczi-körut 17. 1—

За моју **гвожђарску и шпецерајску трговину** потребујем млађег

гвожђарског помоћника

који је добар продавац а уз то говори српски, немачки и мађарски.

Ступити може одмах.

ЂОКА М. МАРИЋ
у Руми.

1010 3—3

НЕКОЛИКО РЕЧИ О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу за чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакомислености и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. **Сад је најпречe време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити,** који ће младиће о спољном животу добровољно, искрено и темељно поучити, неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем приобћити Али није довољно, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком савесном специалисти лечнику обратити, који о спољном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, **онда ће нестати тих тајних болести**

Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод **др. Палоца, бившег болничког лечника, специалисте** (Budapest VII. Kerepesi út 10.), где уз највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед досада чињеног и на толико хиљада болесника **са успехом изведеног начина лечења у целој монархији једини** Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година **др. Палоци са његезим специалним начином** лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне раке болести цеви за мокрење, бешике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), златну жилу, болести крви, болести кожне, те све болести женске. **За женске посебна чекаоница и посебан улаз** Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити) Након докончаног лечења писма се спале или на вахтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: **Др. Палоц бивши болнички лечник, специалиста** Budapest Kerepesi út 10. 128 27—

НЕМА ВИШЕ

главнице у храни

при употреби

Нума Дипијеног прашка

Од 22 године са најбољим успехом употребљава се овај прашак против главнице (сњета) код пшенице, кукурузе, јечма, зоби, кромпира и т. д.

Један пакет довољан је за две метарске центе семена, košta 50 пот., а на једну метерценту семена пакет за 26 пот. а. вр.

Треба се чувати од подражавања, која ништа не вреде.

Добија се у **Новом Саду** код Е Дицгена и Синова, Љубе Стефановића и Сина; у **Митровици** код Јов. Костића; у **Сомбору** код Жигмунда Сбилбиха.

Numa Dupuy & Comp.

Wien, VI./1., Windmühlgasse Nro 33.

974 3—3

Учвршћене солидне цене. | Учвршћене солидне цене.

Изванредне новотарије

женских и мушких
ПОМОДНИХ СТВАРИ
за јесењу и зимску
СЕЗОНУ

у богатом избору стигле су стовариштy

С. КОВАЧ
код „Роде"
НОВИ САД
ГЛАВНА УЛИЦА БР. 25.

425 21—52

Учвршћене солидне цене. | Учвршћене солидне цене.

Једини и искључиви продавалац свију издања Луке Јоцића.

НА

школским књигама

даје

највећи рабат,

јер сва издања држи у великој количини — Препоручује своје велико стовариште беле и концепт хартије, оловака перади гуме, најбоље каквоће **мастила, сунђера, прописева** са сликама, **цртанака,** и сав остали прибор по

ЦЕНЕ ЈЕФТИНИЈЕ НО ИГДЕ.

КЊИЖАРНИЦА
Милана Ивковића
у Новом Саду.

Каталог шаљем на захтев бесплатно. I. 875 13—15

ЈЕДАРЕД ПРЕМАЗАТИ СА

ШИХТ-САПУНОМ

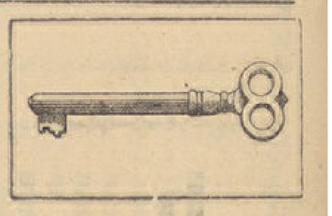

са знаком „Јелена" | или „Кључа"

вреди колико

ДВАРЕД премазати са обичним сапуном.

597 7—19

»ШИХТОВ-САПУН« је најбољи и у употреби најјефтинији.

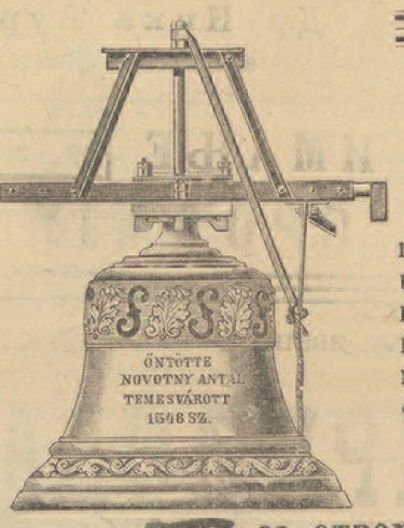

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 560 15—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушцима провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 461 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са круномa од кованог гвожђа.**

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом.

ЉУДЕВИТ ФАРКАШ

Темеринска ул. бр. 8. ● Нови Сад ● Темеринска ул. бр. 8.

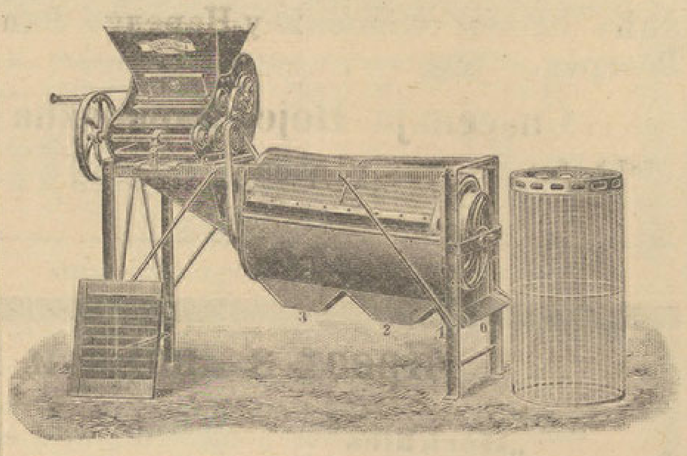

ГЛАВНО
заступство
и
СТОВАРИШТЕ

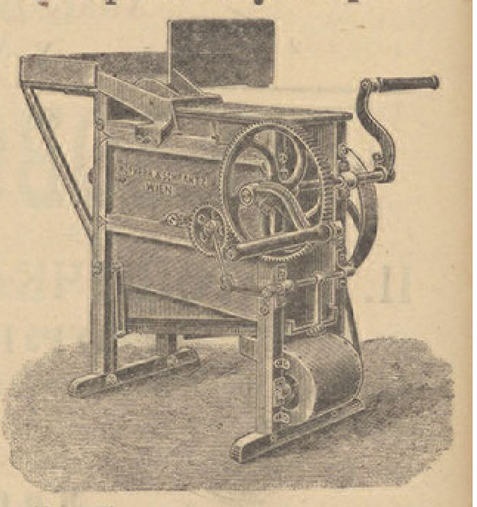

ПОЉОПРИВРЕДНИХ МАШИНА фабрике

ХОФХЕР И ШРАНЦА

У БУДИМПЕШТИ.

Стална изложба свих пољопривредних машина. Исто тако **муљача** за грожђе, **виноцеђа** (преса) и **пумпа** за вино. — Велико стовариште **најбољих** децималвага, техничких артикала, **цакова, поњава,** које вода не пробије, зејтин за цилиндере и машину и т. д. и т. д., као и све у ову струку припадајуће артикле, са најјефтинијом фабричном ценом. 923 6—6

Бечка филијала

Прима улоге на књижице 3½%

Мењачница, примање берзанских налога, зајмови на вредносне папире, ескомтирање меница, Стављање у курс и ван курса — вредносне папире. Осигурање противу губитка на курсу.

1088 40—

ЖИВНОСТЕНСКА БАНКА

Wien, I., Herrengasse Nr. 12.

Уплаћен акцијски капитал К 20.000.000
Резервни и осигуравајући фондови преко . . . К 9,000.000

ЦЕНТРАЛНИ ЗАВОД У ПРАГУ — Основан 1868. Г.

Филијале у Брну, Плзену, Будвајсу, Пардубици, Табору, Иглави и Морав Острву

Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.